

DE FYNSKE KIRKEBØGER OG DE FREMMEDE TROPPER I 1808

Ved *Harald Hatt*

I Fynske Aarbøger 1940 (1, 2, 351 f.) gengav jeg under Titlen: „De fynske Kirkebøger og Spaniolerne 1808“ nogle Kirkebøgsuddrag, som den unge, tidligt afdøde Personalhistoriker *Vilhelm Krarup-Jensen* i sin Tid havde taget ved en systematisk Gennemgang af alle bevarede fynske og langelandske Kirkebøger 1808—09 for derigennem at belyse Spørgsmaalet om, i hvilken Grad de spanske Troppers Ophold har sat sig Spor i Fyns Befolkning. Det Resultat, han kom til, viste klart, at man havde gjort sig ganske overdrevne Forestillinger om dette spanske Befolknings-Islat.

Vilhelm Krarup-Jensen noterede ved denne Undersøgelse ogsaa alt, hvad han traf paa om de franske Tropper, af hvilke der dengang ligeledes var indkvarteret betydelige Styrker paa Fyn. Og han kom med Hensyn til dem til det Resultat, at deres fynske Afkom var endnu faatalligere, hvis man tør stole paa de officielle Kilder, idet han kun fandt 8 Børn med franske Fædre og danske Mødre.

Uddragene gengives saaledes:

Ejby. Den 7. Juni 1809 lod Indsidder Morthen Andersens Hustru af Ejby, Johanne Marie Sørensdatter, hjemmedøbe en Pige, som blev kaldt Mariane, og angav Moderen at være bleven voldtaget af en fransk Soldat; til denne Angivelse var Sognefoged Jens Olsen og Gaardmand Christian Andersen Vidner. Mariane Franskmandsdatter blev konfirmeret i Ejby 1824.

Middelfart. Johanne Maria, født 11. April 1809, døbt 15. s. M., død af Kig-hoste 25. Juni 1811, Datter af Karen Maria Jacobsdatter Edvertsen (hos sin Moder) og en Franskmand Michel Møller. — Michaeline, født 27. Maj 1809, døbt 4. Juni s. A., Datter af Inger Kirstine Magnusdatter Ryberg (hos sin Moder) og en fransk Officer. Michaeline Ryberg blev konfirmeret 1824.

Odense Sct. Knud. Anne Cathrine, født 29. Jan. 1809, døbt 8. Febr. s. A., Datter af Johanne Christensen, hos Skomager Johan Peter i Holsedore, og en Franskmand Peter eller Pierre.

Odense Sct. Hans. Hans Christian, født 22. Marts 1809, døbt 28. s. M., Søn af Skomager Hans Christian Brodersens Enke Anne Marie Nielsdatter og en fransk Tjener. Hans Christian Brodersen blev konfirmeret 1823 i Sct. Hans Kirke. — En Dreng, født 12. Maj 1809, død udøbt 14. s. M., Søn af Anne Kirstine Frederiksdatter og en fransk Soldat.

Rudkøbing. Hans Ursinus, døbt 5. Marts 1809, Søn af Anne Margrethe Hansdatter og en fransk Soldat Ursinus, blev 1823 konfirmeret i Rudkøbing. Hans Daab har ikke fundet Sted i Rudkøbing, og hans Fødested er ukendt.

Simmerbølle. Martha Margarethe, døbt 16. April 1809, Datter af Anna Hansdatter (af Rødehus ved Egebjerg; det var hendes 3. uægte Barn) og en Franzos ved Navn Jens. Martha Jensdatter blev konfirmeret 1823 i Fuglsbølle.

Om Michel „Møller“, den franske Tjener samt Franzosen „Jens“ (Jean?) er kommet hertil med Bernadottes Soldater, kan man jo ikke vide med Sikkerhed, men det er vel nok det sandsynligste.

Ogsaa paa anden Maade har de spansk-franske Troppers Ophold sat sig Spor i Kirkebøgerne. Efter Krarup-Jensens Optegnelser kan meddeles følgende:

Aasum. I Kommunionbogen findes en paa Spansk affattet Meddelelse om, at 2. Bataillon af det spanske Infanteriregiment „de la Princesa“ den 9. August 1808, efter at have marcheret 3 Timer i Træk i øsende Regnvejrr ad Vejen fra Assens til Nyborg, blev nødt til at holde Hvil i 4 Timer i Aasum, hvor Befolkningen modtog dem paa det bedste.

Balslev. Den 10. April 1808 blev Jouassint H'abrassard, Soldat ved det 19. franske Infanteriregiments 1. Bataillon, 6. Kompagni, begravet paa Balslev Kirkegaard, 19 Aar gl. Han var født i Mons i Departementet Jemape (i Belgien).

Sandager. 20. April 1808 begravet Søren Christensen Lykke, Gaardmand i Sandager, 80½ Aar gl. „Et her i Sandager indquarteret Compagnie af det spanske Regiment Asturias ledsagede ham til Jorden, tillige med dets Officerer, Capitain Fernandez, Lieutenant Jean Baptista Robbi, St. Pedro og Roman.“

Nyborg. 4. April 1808 begravet en Soldat af den indkvarterede spanske Kommando, Francisco Cocurull, 33 Aar gl., død 31. Marts. — 5. Juni 1808 begravet en Soldat (omtrent 40 Aar) „af de spanske indkvarterte“. — 28. Juni 1808 begravet en Soldat (over 30 Aar) af det her kantonnerende spanske Detachement, i nederste Plads. — 18. Juli 1808 begravet en Spaniol (over 20 Aar) i nederste Plads.

Tved. Juan Bautista Beni, myrdet 29. Juni 1808, begravet 30. s. M., 28 Aar gl., „ved deres spanske Præst Pastor Pico. Denne Corporal blev paa en grusom Maade myrdet af en anden spansk Corporal og en Soldat, med hvem den myrdede laae i Qvarter i Rasmus Erichsens Gaard. Den Døde var et Menneske, som var overmaade elsket og afholdt af enhver, saavel spansk som dansk Mand, han var tillige god Oeconom. For at kunne komme i Besiddelse af den myrdedes Formue, som skulde have beløbet sig over 100 Rdl., var det at disse to udsvævende og ugudelige Mennesker udøvede dette grusomme Mord. De bleve vel arresteret; men de Spanskens strax derpaa fulgte Oprud til Spanien gjorde, at de Skyldige undgik Lovens retmæssige Straf.“

Dreslette. I Kirkens Gradual findes indført: „I Aaret 1808 April—August havde man her i Landet det mærkværdige Særsyn af et rundt omkring i Stæderne og Landsbyerne indquarteret talrigt Spansk Armee Korps, som under vore fiendtlige Forhold til England og Sverrig hidsendtes af vor allierede de Franskes Kejser Napoleon. Under deres lange, for Indbyggerne saare kostbare Ophold erhvervede disse fremmede Tropper sig almindelig Roes for Mandstugt og Godmodighed, og vandt næsten overalt Bifald og Yndest, især hos det andet Kjø. Deres Nærværelse fortjener her saa meget mere at bemærkes, som de flere Gange indstillede dem i Kirken under Gudstjenesten med alle udvortes Kjendetegn paa den højtideligste Andagt og Ærefrygt. Tvende af de i Præstegaarden indkvarterede Officerer have egenhændigen tegnet deres Navne i Ministerialbogen. Hvor hovedkulds disse Fremmede, ophidsede af Urolighederne i deres eget Fædreland, igjen forlode os selv ved Hjælp af Engelske Skibe, er noksom bekjendt af Dagens Historie.“ De to Officerer var: „Don Juan Garzan, del Regimiento Infanteria de la Princesa“ og „Don Mariano Diaz Capilla, 28 de Edad“ (28 Aar gammel).